

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.II.404/2021/10.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Sebe Mária, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
. Somogyi Gábor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. október 20.
Az ügy tárgya: csalás büntette
Terhelt: I. rendű terhelt
Elsőfok: övárosi Törvényszék, 17.B.2075/2013/365., ítélet, tárgyalás, 2020. január 29.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 2.Bf. 159/2020/14., tanácsülés, 2020. november 10.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője,
az indítvány iránya: a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, hatályon kívül helyezésre, I. rendű terhelt és védője a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, valamint I. rendű terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványokat elbírálván, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.159/2020/14. számú ítéletét - I. rendű terhelt tekintetében - hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

Elrendeli az I. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkor törvényes kamatával együtt történő visszatérítését a terhelt részére.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] I. A Fővárosi Törvényszék a 2020. január 29-én meghozott 17.B.2075/2013/365. számú ítéletével I. rendű terheltet folytatólagosan, felbujtóként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], hat rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan, felbujtóként elkövetett pénzmosás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont] miatt halmazati büntetésül kettő év - végrehajtásában négy év próbaidőre felfüggesztett - börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte. Egyben I. rendű terhelttel szemben négy rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége (1978. évi IV. törvény 276.§) miatt indított büntetőeljárást megszüntette.
- [2] Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatával szemben az ügyész által az I. rendű terhelt terhére eltérő jogi minősítés megállapításáért és a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében, valamint az I.

rendű terhelte és védője által felmentésért bejelentett fellebbezéseket elbírálván, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2020. november 10-én megtartott tanácsülésen meghozott 2.Bf.159/2020/14. számú jogerős ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: az I. rendű terhelte cselekményeit társtettesként elkövetett csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], kilenc rendbeli csalás büntettének, amelyet hat esetben felbujtóként, három esetben társtettesként követett el, amelyből három cselekmény kísérleti szakban rekedt [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett pénzmosás büntettének [1978. évi IV. törvény 303. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont] minősítette. Az I. rendű terhelte szemben - helyesen különös visszaesőként - kiszabott börtönbüntetés tartamát három évre súlyosította, mellékbüntetésként három év közügyektől eltiltásra is ítélte, egyben mellőzte a börtönbüntetés felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést.

- [3] **II.1.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 217/2021/2. számon 2021. március 19-én kelt és a Kúrián 2021. április 8-án lajstromozott felülvizsgálati indítványt terjesztett elő az I. rendű terhelte tekintetében a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontját megjelölve, mivel a védő szabályszerű értesítésének elmulasztása miatt a bíróság olyan személy távollétében hozta meg a határozatát, aki az azzal kapcsolatos jogait az eljárási szabályok megsértése folytán nem gyakorolhatta.
- [4] Az indítvány rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a jogi minősítés részben téves megállapítása miatt és a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében, míg az I. rendű terhelte és védője felmentés végett jelentett be fellebbezést. A Fővárosi Ítéltábla az ügyet másodfokú elbírálás céljából tanácsülésre tűzte ki. Adminisztratív tévedés miatt az I. rendű terhelte védője a törvényi előírásoknak megfelelő, az eljárási törvényben megjelölt értesítéseket és tájékoztatásokat nem kapta meg, így az eljárási jogával nem volt lehetősége élni. A másodfokú bíróság a 2020. november 10. napján megtartott tanácsülésen úgy hozott határozatot, hogy a tanácsülésről az I. rendű terhelte meghatalmazott védője nem kapott értesítést, ennek folytán a Be. 598. § (2), (4) és (5) bekezdésében biztosított jogát nem gyakorolhatta, nyilvános ülés kitűzésére sem volt módja indítványt tenni. Mindez pedig a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt abszolút eljárási szabálysértést, egyúttal felülvizsgálati okot valósított meg. Mindezek alapján a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a Be. 663. § (4) bekezdés a) és b) pontja alapján a Kúria a másodfokú határozatot helyezze hatályon kívül és a Fővárosi Ítéltáblát utasítsa új másodfokú eljárás lefolytatására.
- [5] **2.** A jogerős ítélet ellen I. rendű terhelte és meghatalmazott védője - 2020. december 14-én kelt, annak irányát a terhelte javára szólóként megjelölve - felülvizsgálati indítványt terjesztett elő azzal, hogy Kúria a másodfokú határozat a Be. 663. § (2) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül és a Fővárosi Ítéltáblát kötelezze új másodfokú eljárás lefolytatására.
- [6] Az I. rendű terhelte és meghatalmazott védője az indítványát - tartalmilag a fellebbviteli főügyészség indítványával egyezően - azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság indokolással ellátott ítéletét nem kézbesítették részükre, továbbá a Fővárosi Ítéltáblától semmilyen értesítést nem kaptak, így sem az elsőfokú bíróság ítéletének részletes indokait, sem az ügyészi fellebbezés tartalmát nem ismerték, továbbá arról sem volt tudomásuk, hogy a másodfokú bíróság az ügyet tanácsülésen kívánja elbírálni. A Fővárosi Ítéltábla az iratok megküldésének elmulasztásával megsértette a Be. 596. § (1) bekezdés c) pontjában, valamint a 2020. évi LVIII. törvény 211. § (2) bekezdésében írtakat, így sérült az I. rendű terhelte és védőjének a nyilvános ülés kitűzésére vonatkozó indítványtételi joga, amellyel egyébként élni kívántak volna. Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla nem tűzött az ügyben nyilvános ülést, melyen a védő részvétele a Be. 621. § (4) bekezdése szerint kötelező lett volna. A másodfokú határozat meghozatalára így a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjába ütköző módon került sor és az I. rendű terhelte és védőjének sérült a tisztességes eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésben írt joga.

- [7] A Legfőbb Ügyészség a BF.377/2021/7. számú átiratában a fellebbviteli főügyészség, valamint az I. rendű terhelt és védője felülvizsgálati indítványát alaposnak ítélte, a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség indítványát fenntartotta.
- [8] A Kúria a 2021. május 11-én meghozott Bfv.I.404/2021/7. számú végzésével az I. rendű terhelt börtönbüntetésének végrehajtását felfüggesztette.
- [9] **III.** A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészségnek, valamint az I. rendű terheltnek és védőjének felülvizsgálati indítványa a következők szerint alapos.
- [10] **1.** A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében megjelölt eljárási szabálysértéssel hozza meg. Ez utóbbi törvényhely d) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. A Be. 425. § (3) bekezdése szerint a nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók, ekként feltétlen eljárási szabálysértés az is, ha a bíróság a nyilvános ülést tartja meg a törvény szerint kötelezően résztvevő személy távollétében.
- [11] A jelen ügyben a másodfokú eljárásban - a terhelt vonatkozásában - lényegileg ez történt.
- [12] Az ügyiratok tartalma alapján megállapítható, hogy az I. rendű terhelt részére a Fővárosi Törvényszék 17.B.2075/2013/365. számú ítélete 2020. június 30-án, a Fővárosi Ítéltábla tanácsülés kitűzéséről szóló értesítése és ahhoz fűződő tájékoztatása 2020. október 6-án kézbesítésre került.
- [13] Az I. rendű terhelt védelmét meghatalmazott védőként, személy 1 ügyvéd látta el. Adminisztratív tévedés folytán azonban a tanácsülésre történő kitűzésről szóló értesítés, illetve az eljárási törvény által ahhoz fűzött tájékoztatás nem a meghatalmazott védőként eljáró ügyvéd, hanem az ügyben eljárási jogokat nem gyakorló ... Ügyvédi Iroda részére került kézbesítésre. Az értesített - a meghatalmazott védővel azonos nevű - ügyvéd 2020. szeptember 18-án beadványában a tévedést jelezte a Fővárosi Ítéltáblának, s a részére megküldött iratokat visszaküldte.
- [14] A Fővárosi Ítéltábla másodfokon eljáró tanácsának elnöke intézkedett az ügyészi indítvány és a tanácsülésről történő értesítés I. rendű terhelt meghatalmazott védőjének megküldéséről, azonban adminisztrációs tévedés miatt az értesítés ismételt az ügyben eljárási jogokat nem gyakorló ügyvédi iroda részére került kézbesítésre. Ennek következtében a Fővárosi Ítéltábla 2020. november 10-én úgy tartott tanácsulást, és hozott ügydöntő határozatot, hogy a tanácsülésről I. rendű terhelt meghatalmazott védője értesítést nem kapott, így eljárási jogait sem gyakorolhatta.
- [15] A fellebbezés tanácsülésen való elbírálásának feltételeit - a Be. 598. § (1) bekezdésében írt esetkörön kívül - a Be. 598. § (2) bekezdése szabályozza. Az említett törvényhely (5) bekezdése rögzíti, hogy a tanácsülés kitűzésének esetén az ügyészség, a terhelt, a védő vagy a fellebbező az észrevételeinek megtételére nyitva álló határidőn belül a fellebbezés elbírálására nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését indítványozhatja. Az észrevételek megtételére a Be. 598. § (4) bekezdése az arra való felhívás kézbesítésétől számított nyolc napos határidőt biztosít.
- [16] A Be. 599. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a fellebbezés elintézésére nyilvános ülést tart, kivéve, ha az ügy tanácsülésen intézhető el, vagy tárgyalást kell tartani. Az ügy másodfokon történő elbírálásának fő formája a nyilvános ülés, ahhoz képest a törvény kivételként határozza meg a tanácsülésen elintézhetőség és a tárgyalás tartási kötelezettség eseteit; ezeket kivéve a fellebbezést a másodfokú bíróságnak nyilvános ülésen kell elbírálnia. A jogosult arra irányuló, határidőben előterjesztett kérelme az ügy tanácsülésen való elbírálását kizárja.
- [17] Jelen esetben a meghatalmazott védőt az értesítés elmulasztása kizárta annak lehetőségéből, hogy olyan eljárásjogi formát indítványozhasson, amelyen a személyes jelenléte biztosított. A nyilvános ülés tartására vonatkozó kérelem a fellebbezés nyilvános ülésen való elbírálásához - kizárólag ehhez - alanyi jogosultságot teremt.
- [18] A Be. 427. § (3) bekezdése szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az ülés a terhelt, az ügyész és - ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező - a védő nélkül nem tartható meg.

- [19] A tanácsülés megtarthatóságának feltételei konjunktívak (együtt érvényesülők), egyenértékűek és önmagukban is feltétlenek.
- [20] A másodfokú bíróság a Be. 598. § (2), (4) és (5) bekezdése alapján tanácsülésen intézheti el az ügyet, ha
- az elsőfokú ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést; vagy ha
 - a vádlott terhére jelentettek be fellebbezést, s az kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a), vagy c) pontján alapszik;
 - a tényállás megalapozott;
 - a tanács elnöke értesíti a vádlottat, a védőt, az ügyészt és a fellebbezőt az ügyben eljáró tanács összetételéről, a tanácsülés időpontjáról és tájékoztatja, hogy a bejelentett fellebbezésre, indítványra és nyilatkozatra nyolc napon belül észrevételt tehet, illetve kérheti nyilvános ülést, vagy ha annak feltételei fennállnak, tárgyalás kitűzését;
 - a nyilvános ülést vagy tárgyalás kitűzését senki sem kérte.
- [21] A törvényi előfeltételek hiányában tartott tanácsülésen való felülbírálat feltétlen eljárási szabályt sért, mert ekkor a másodfokú bíróság eljárása egy tekintet alá esik azzal, mint amikor a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározottak szerint olyan személy távollétében tartottak tárgyalást vagy nyilvános ülést [Be. 599. § (1) és (5) bekezdés], akinek részvétele a törvény értelmében kötelező.
- [22] Erre jutott az ítélkezési gyakorlat akkor is, amikor nyilvános ülést vagy tárgyalást tartása iránti kérelmet terjesztett elő az arra jogosult (BH 2016.274., BH 2014.333., Bfv.II.207/2014/5., Bfv. II.1337/2016/6.).
- [23] Jelen ügyben az elsőfokú ítélet ellen felmentés érdekében fellebbezést bejelentő védőnek a tanácsülés kitűzéséről és a nyilvános ülést/tárgyalást tartására irányuló kérelem lehetőségéről szóló értesítésének elmulasztása a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltétlen eljárási szabálysértés, ezáltal a másodfokú bíróság a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati okot valósított meg.
- [24] Rámutat a Kúria, hogy a feltétlen hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértés miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya. Következésképpen közömbös, hogy az ekkénti indítványt az előterjesztője a felülvizsgálattal érintett terhelt javára vagy terhére irányulónak tekinti-e. A Be. nem ad lehetőséget sem jogerő előtt, sem jogerőt követően a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések valós, lehetséges kihatásának mérlegelésére, az ugyanis az abszolút relativizálása lenne. A Be. a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó rendelkezések között ugyan kifejezetten valóban nem rögzíti, hogy mi tekinthető a terhelt terhére irányuló felülvizsgálati indítványnak, mindez azonban nem jelent hiányt, a választ pedig a Be. egységes jogorvoslati rendszere, a számba vett rendelkezések megadják. Aminek pedig nincs iránya jogerő előtt, annak nincs iránya jogerő után sem. Kivételt a törvény eltérő rendelkezése jelenthetne, ilyen rendelkezés azonban nincs (1/2021. BJE határozat).
- [25] **IV.** Ekként a Kúria az ítélőtábla másodfokú határozatát a Be. 663. § (2) bekezdése alapján, a (4) bekezdés a) pont első fordulataira is tekintettel hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.
- [26] A megismételt eljárásban Be. 598. § (4) és (5) bekezdései szerint a terheltet és a védőt szabályszerűen értesíteni kell a tanácsülés kitűzéséről, a tanács összetételéről, a tanácsülés időpontjáról és a védőt tájékoztatni kell arról is, hogy az ügyészi fellebbezésre tehető észrevétel előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt nyilvános ülést, vagy tárgyalást kitűzését indítványozhatja [Be. 663. § (3) bekezdés].
- [27] A Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja szerint a büntügyi költséget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a bíróság hatályon kívül helyezte, és megismételt eljárást kell lefolytatni. A Be. 857. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a

visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el. A Kúria ezért elrendelte az I. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett bünygyi költség mindenkorl törvényes kamatával történő visszatérítését.

- [28] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata kizárja.

Budapest, 2021. október 20.

. Sebe Mária s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró

A Kúria Bfv.II.404/2021/10. számú végzése 2021. október 20. napján végleges.

Budapest, 2021. október 20.

. Sebe Mária s.k.
a tanács elnöke